

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Anna Burdová

Bezpečne na internete

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Anna Burdová

Kontakt na autora: Spojená škola D. Tatarku 4666/7 Poprad
annaburdova@hotmail.com

Názov OPS/OSO: Bezpečne na internete

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: VII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Mgr. Andrea Chybová

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Nemecký jazyk. Mediálna výchova. Internet a nebezpečné obsahy. Kyberšikana. Osobné údaje. Evalvácia vyučovacej hodiny.

Anotácia

V práci opisujem svoju pedagogickú skúsenosť s implementáciou prierezovej témy mediálnej výchovy do vyučovania nemeckého jazyka na strednej škole. Na jednotlivých vyučovacích hodinách sa žiaci oboznamujú s negatívnymi javmi virtuálneho sveta – nebezpečné obsahy, kyberšikana, zneužitie osobných údajov ako aj prevencia a ochrana pred rizikovým správaním.

OBSAH

ÚVOD	5
1 OPIS PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI	7
2 TEORETICKÁ ČASŤ	9
2.1 Mediálna výchova	9
2.2 Online rizikové správanie	9
2.3 Výber materiálov	10
3 PRAKTICKÁ ČASŤ	11
3.1 Prvý blok: Vstup do témy	11
3.2 Druhý blok: Nebezpečenstvá a riziká	14
3.3 Tretí blok: Texty	23
3.4 Štvrtý blok: Evalvácia	29
ZÁVER	31
Zoznam bibliografických zdrojov	32
Zoznam príloh	33

ÚVOD

Vo svojej práci „Bezpečne na internete“ opisujem svoju pedagogickú skúsenosť s problematikou bezpečnosti na internete, ktorá je integrálnou súčasťou prierezovej témy – mediálna výchova ako prevencia obline rizikového správania - na hodinách nemeckého jazyka. Konkrétne sa venujem nástrahám internetu, ktoré môžu ohrozovať mladých ľudí na sociálnych sieťach. Ide o problematiku nebezpečných obsahov, kyberšikany, hrozby zneužitia osobných údajov a o ďalšie negatívne javy, pričom využívam rôzne autentické materiály v nemeckom jazyku. Žiaci majú k dispozícii množstvo zaujímavých a podnetných materiálov rôzneho druhu – texty, videá a filmy.

Cieľom prezentovaných hodín v oblasti nemeckého jazyka je rozvoj komunikačných jazykových kompetencií a komunikačných zručností na úrovni B1. Čo sa týka afektívnych cieľov ide o schopnosť uvedomenia si rizík virtuálneho priestoru, rozvoj kritického a hodnotiaceho myslenia v tejto oblasti a následného korigovania vlastného správania sa na sieti.

Koncept, ktorý tu prezentujem, je overený v pedagogickej praxi a môže slúžiť učiteľom ako jedna z možností spracovania prierezovej témy mediálna výchova a jej zakomponovanie do výchovnovzdelávacieho procesu na škole, konkrétne do vyučovania nemeckého jazyka pri rešpektovaní cieľov vyučovania nemeckého jazyka. Využívam tam moderné metódy, rôzne sociálne formy práce, žiaci pracujú s modernými IKT prostriedkami. Celá osvedčená pedagogická skúsenosť môže slúžiť ako samostatný projekt k danej problematike, môže byť súčasťou hodín nemeckého jazyka, poprípade sa dajú vybrať len niektoré bloky hodín a materiály podľa zváženia učiteľa a možností výučby.

Práca môže slúžiť ako študijný materiál pre lektorov kontinuálneho vzdelávania, ktorí sa venujú mediálnej výchove vzhľadom na to, že v práci odkazujem na množstvo podnetných materiálov, ktoré súvisia s prejednávanou témou. Podmienkou je ovládanie nemeckého jazyka.

Materiálové vybavenie nie je náročné, je potrebné pripojenie na internet a možnosť projekcie obrazu z počítača na stenu (datapojektor).

V teoretickej časti práce sa krátko venujem miestu mediálnej výchovy vo výchovnovzdelávacom procese na školách v modernom svete. V praktickej časti sa nachádzajú bloky vyučovacích hodín, pričom každý z nich sa zameriava na jeden fenomén vo virtuálnom priestore, na jeho pomenovanie, analýzu a následné formulovanie zásad správania sa v súvislosti s daným javom. Ide o nebezpečné stránky extrémistických hnutí, stránky s nevhodným sexuálnym obsahom a násilím (Wo ist Klaus?) a o javy ako kyberšikana (Cybermobbing-der Film). Pomerne veľký priestor poskytujem téme osobných údajov, ich zneužívaniu. Žiaci si majú uvedomiť, čo je rizikové správanie a byť informovaní o nebezpečenstvách, o svojej zodpovednosti a tom, že musia so svojimi osobnými údajmi pracovať uvážene a opatrne. V časti Prílohy sú zverejnené hotové pracovné listy, ktoré môžu učitelia použiť na hodinách a hodnotiacu tabuľku.

Internet je fenomén, ktorého význam a dosah na jednotlivca a spoločnosť je nesmierny. S tým súvisia aj negatívne javy, ktorých následky mnoho ľudí netuší, väčšina ľudí podceňuje alebo ignoruje. Implementácia tohto obsahu do vyučovacieho procesu je dôležitou súčasťou vzdelávania a má byť integrálnou súčasťou výbavy každého používateľa internetu, teda aj detí a mládeže, aby poznali nielen jeho nekonečné možnosti ale aj nástrahy.

1 OPIS PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

Tému: „Bezpečne na internete“ som realizovala v 4 vyučovacích blokoch, na cca. 8 vyučovacích hodinách so žiakmi prvého ročníka bilingválneho oddelenia. Žiaci majú na našej škole v prvom roku 18 hodín nemčiny do týždňa a súčasťou tohto konceptu je aj realizácia rôznych projektov. Žiaci zvládajú v prvom roku nemecký jazyk na úrovni B1 až B2. Pri výbere a didaktickom spracovaní materiálov som vychádzala zo skutočnosti, že žiaci už pracujú s jazykom na úrovni B1 a sú stredoškólači.

Cielovou skupinou, ktorej je táto práca primárne určená, sú pedagógovia humanitných disciplín, konkrétne učitelia nemeckého jazyka na stredných školách, ktorí pracujú so žiakmi, ktorí dokážu porozumieť nemecký jazyk minimálne na úrovni B1-fáza plynulého využívania základných komunikačných nástrojov. Čo sa týka špecifikácie cieľovej skupiny, práca je určená učiteľom nemeckého jazyka pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie a učiteľom pre vyššie odborné vzdelávanie (učiteľ strednej školy). Vzdelávacou oblasťou je Jazyk a komunikácia.

Čo sa týka jazyka, ide o témy: Veda a technika v službách ľudstva, Človek a spoločnosť; komunikácia a Voľný čas a záľuby. **Čo sa týka spôsobilostí,** ide o spôsobilosť vyjadriť svoj názor, vnímať a prejavovať city, reagovať na príbeh, zúčastniť sa na diskusii. V úlohách žiaci ďalej rozvíjajú všetky svoje komunikačné zručnosti – počúvanie a čítanie s porozumením, ústny aj písomný prejav.

Hlavným cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti je inšpirovať všetkých vyučujúcich nemeckého jazyka v hore definovanej skupine, ktorí chcú začleniť mediálnu výchovu do vyučovania nemeckého jazyka. Učitelia získajú návod a materiály k téme bezpečného správania sa mladých ľudí na internete. V práci prezentujem overený didaktický postup.

Čo sa týka čiastkových cieľov, žiaci okrem jazykových kompetencií získavajú aj schopnosť kritického a hodnotiaceho postoja k webovým obsahom, oboznamujú sa s nebezpečenstvami virtuálneho priestoru. Žiaci rozvíjajú svoju schopnosť rozpoznať riziká a chrániť sa. Všetky ďalšie konkrétne čiastkové ciele sú vymenované pri jednotlivých vyučovacích hodinách v praktickej časti.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť môže byť súčasťou hodín nemeckého jazyka, samostatným projektom napr. počas alternatívnych foriem vyučovania – projektový týždeň, konverzácie v nemeckom jazyku alebo záujmového krúžku.

V tejto súvislosti chcem upozorniť na skutočnosť, že tieto materiály sa dajú použiť pre žiakov na hodinách buď v celom rozsahu alebo len ich výber, bloky hodín sú postavené samostatne.

2 TEORETICKÁ ČASŤ

V teoretickej časti práce sa v stručnosti venujem významu prierezovej témy – mediálna výchova - vo výchovnovzdelávacom procese na školách v súčasnosti. V ďalších častiach definujem rizikové správanie vo virtuálnom svete, výber materiálov a pojem evalvácia.

2.1 Mediálna výchova

„Mediálna výchova je jedným z najmodernejších trendov súčasnosti. Je multidisciplinárnou kategóriou, ktorá integruje poznatky širšieho spektra spoločenských vied, je predmetom záujmu tak žurnalistiky, psychológie, sociológie, pedagogiky a v menšom či väčšom rozsahu jej pozornosť venujú vládne aj mimovládne inštitúcie. Význam a opodstatnenosť mediálnej výchovy v spoločnosti rastú priamoúmerne s neustálym vývojom komunikačných technológií, s možnosťami ich využívania a prístupu k nim, ale aj s rôznorodosťou a množstvom ponúkaných mediálnych obsahov.“ (Konceptia mediálnej výchovy v SR, 2009. s. 4)

„Základné ciele, východiská a definičný rámec mediálnej výchovy boli sformulované v roku 2000. V odporúčaní č. 1466 (2000) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy boli vymedzené základné ciele a funkcie mediálnej výchovy, členské štáty boli vyzvané, aby zabezpečili koordinovaný a medzirezortný prístup k mediálnej výchove, a pritom ju posudzovali v intenciách celoživotného vzdelávania....“. (Konceptia mediálnej výchovy v SR, 2009. s. 8)

„Nevyhnutnosť zavedenia mediálnej výchovy do nášho systému výchovy a vzdelávania vyplynula z faktu, že médiá a masmédiá sa v čoraz väčšej miere stávajú silným socializačným a výchovno-vzdelávacím prostriedkom. Svojimi produktmi výrazne vplyvajú na správanie jedinca a spoločnosti, utváranie životného štýlu a kvalitu života vôbec. Informácie ponúkané a sprostredkované médiami majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k realite a sú vytvárané s rôznymi zámermi, často manipulatívnymi. Médiá svojimi produktmi jednak sprostredkovávajú podnety, ktoré pozitívne formujú osobnosť dieťaťa, ale na druhej strane sú aj prostriedkom ohrozenia ich zdravého vývinu. Deti často nedokážu adekvátne s médiami a ich produktmi zaobchádzať, filtrovať a selektovať z nich to pozitívne, chrániť sa pred ich negatívnymi vplyvmi, čo sa stáva úlohou mediálnej výchovy.“ (ŠVP. Mediálna výchova, 2011, s. 2)

Jedným z ťažísk mediálnej výchovy, na ktoré sa vo svojej práci zameriavam, je mediálna výchova ako prevencia online rizikového správania. Neuvážené zaobchádzanie s novými informačno-komunikačnými technológiami a nezodpovedné správanie sa vo virtuálnom priestore môže byť pre deti a mladých ľudí rizikom.

2.2 Online rizikové správanie

„Sociálne médiá zohrávajú ústrednú úlohu v životoch mladých ľudí. S príchodom sociálnych sietí sa deti a dospelávajúci stávajú ľahkým cieľom pre jednotlivcov, ktorí sa ich snažia izolovať od svojich rodičov a priateľov a využiť ich emocionálnu zraniteľnosť. Rôznorodá skupina krajín upozorňuje na skutočnosť, že v súčasnosti mnoho detí a mladých ľudí čelí online rizikám a dochádza u nich k poškodeniu

v dôsledku online aktivít. Prvým z nich je kyberšikana, nem. cybermobbing, ktorá predstavuje sériu aktov elektronickej agresie. Medzi praktiky kyberšikany patrí opakované posielanie urážajúcich, výhražných ohrozujúcich e-mailov, správ, videí a obrázkov. Takisto sem možno zaradiť vytváranie falošných profilov na sociálnych sieťach, vytváranie osočujúcich diskusných skupín a webových stránok“. (Hollá, 2013, s. 21).

Ďalšími javmi je zneužívanie osobných údajov, nevhodné sexuálne správanie, násilné hry, závislosť na hrách a na sociálnych sieťach, nevhodné obsahy navádzajúce k netolerancii.

„Hlavné riziko poskytnutia akýchkoľvek osobných údajov prostredníctvom internetu spočíva v tom, že sa priamo či nepriamo dostanú k niekomu, kto ich môže využiť, či zneužiť. Ak takéto údaje uverejníte, dávate ich voľne k dispozícii a strácate nad nimi kontrolu. Riziká, s ktorými sa môžete stretnúť, sa pohybujú na škále od miernych – napr. zasielanie nevyžiadanych reklamných emailov po poskytnutí vašej emailovej adresy, až po vážne ohrozenia, ako sú krádeže, vydieranie a šikanovanie“. (Deti v sieti, s. 65)

2.3 Výber materiálov

Vo svojej práci som spracovala viacero druhov materiálov. Išlo o rôzne druhy textov – informačné, text z časopisu alebo texty, ktoré mali svoju didaktickú funkciu. Ďalej to boli rôzne druhy krátkych filmov a spotov.

Jedným z dôležitých kritérií výberu materiálov na jednotlivé hodiny bola okrem obsahovej aj ich jazyková primeranosť. „Filmsprachliche Mittel (z.B. Kameraeinstellungen, durch Schnitt erzeugte Wirkungen) können den Zugang zum fremdsprachlichen Text verbauen, ihn aber auch öffnen. Eine Filmsprache, die das Sprachenlernen begünstigt, ist somit ein bedeutendes Auswahlkriterium...“. (Bausch, 2007 s. 425)

Ďalším kritériom bol didaktický a praktický aspekt. Oveľa vhodnejšie na vyučovanie sa ukázali krátke, dynamické, pritom informačne veľmi výstižné filmové spoty, ktoré ponúkali viacero možností ich spracovania po jazykovej stránke, ale aj čo sa týka myšlienok a posolstiev.

„Häufig wird ein nur kurzes, vielleicht ein dreiminütiges Zeigen von Filmen oder Filmausschnitten propagiert. Die kann bereits für stundenfüllende sprachanalytische bis imaginativ-kreative Aufgabenstellungen reichen, die in –Vor dem Sehen-, -Während des Sehens- und –Nach dem Sehen- zu verorten sind. Insbesondere der normale Spielfilm erweist sich somit als problematisch. Er benötigt nicht nur sehr viel Unterrichtszeit. Es gilt auch Ermüdung und Frustrationen seitens der Lernenden vorzubeugen.“ (Bausch, 2007 s. 425)

Zdrojom týchto materiálov bolo viacero webových stránok, na ktoré poukazujem vo svojej práci. Moju prácu predstavujem ako jednu z alternatív spracovania tejto problematiky a má mojich kolegov predovšetkým inšpirovať. Stránky, ktoré ma zaujali sú aj: <http://www.klicksafe.de/>

3 PRAKTICKÁ ČASŤ

Cieľom prvej časti vyučovacej hodiny je vstup do témy „Bezpečne na internete“, aktivácia existujúcej slovnej zásoby súvisiacej s témou internet, komunikácia, komunikačné technológie a aplikácia tejto slovnej zásoby v jednoduchých vetách. V ďalšej časti hodiny sa ťažisko posúva k afektívnym cieľom - schopnosti uvedomiť si možné nebezpečenstvá na internete. Čo sa týka komunikačných zručností, žiak má reagovať na odnet a v závere hodiny interpretovať a stručne zhrnúť televízny spot. Na úvodnej hodine prevažuje frontálne vyučovanie.

3.1 Prvý blok: Vstup do témy

Na úvod som žiakov stručne zoznámila s témou, dĺžkou a zámermi nasledujúcich hodín. Potom som pokračovala metódou brainstormingu.

1. Was fällt euch ein, wenn ihr das Wort „Internet“ hört. Überlegt und schreibt Schlagwörter, Begriffe.....auf:

Čas: 1 vyučovacia hodina

Sociálne formy: frontálne vyučovanie

Skúsenosť: Brainstorming je veľmi vhodnou metódou pri vstupe do témy. Žiaci majú za úlohu sformulovať v cudzom jazyku slová, heslá, myšlienky k problematike, dostanú priestor na osobný pohľad na tému. To je jedna z ciest ako žiaka zaujať a teda vtiahnuť do diania na hodine. Ja osobne využívam túto metódu často. Žiaci vedia, že môžu slobodne vyjadriť svoje myšlienky a asociácie, ktoré nekomentujem ani nehodnotím. „Prvou zásadou brainstormingu je oddelenie tvorby, produkcie nápadov od ich hodnotenia“. (Turek, 2008, s. 283).

Na tabuľu zapisujú zvyčajne žiaci svoje asociácie, nápady, súvislosti, pričom v tejto fáze zasahujem len čo sa týka ortografických alebo gramatických chýb, poprípade ak ide zo štylistického hľadiska o nesprávny výraz. Platí zásada, že na tabuli nesmú ostať chybné tvary. Tieto chyby len opravíme, nerozoberám ich, nevenujem tomu väčšiu pozornosť. Cieľom tejto fázy hodiny je aktivácia existujúcej slovnej zásoby, poprípade jej rozšírenie, vzbudenie záujmu o tému. Zameranie sa na pravopis vnímam ako rušivý prvok.

Ak žiaci poznajú brainstorming ako metódu, časom zvyknú reagovať na podnety veľmi otvorene, spontánne a tvorivo. Neodrádzajú ich prípadné chyby, snažia sa formulovať svoje myšlienky a každá podpora je motivujúca. Ďalším plusom tejto metódy je skutočnosť, že aj žiaci, ktorí sú niekedy jazykovo menej zdatní ale kreatívni, dostanú priestor na vyjadrenie. V pracovnom živote je táto metóda využívaná pri riešení problémových alebo kreatívnych zadaní v tíme. Možnou obmenou tejto metódy je práca v skupinách 3-4 žiakov, ktorí pracujú najprv spolu a potom zverejnia svoje asociácie na tabuli a skupina, ktorá má najviac originálnych výrazov (aké nemajú ostatné skupiny), je označená za najlepšiu.

V ďalšej fáze je potrebné slovnú zásobu rozšíriť, poprípade pripraviť – Vorentlastung - na ďalšiu prácu. Akýmsi mostom medzi slovnou zásobou, ktorú žiaci poznajú a novou

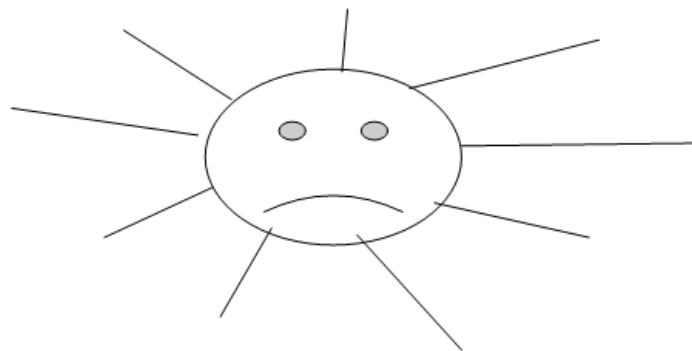
lexikou môže byť napríklad využitie slovnej zásoby, ktorú žiaci vyjadria hoci s chybami, pomocou angličtiny, čo je prípad témy - internet alebo opisom. Učiteľ len ponúkne správny výraz, ktorý sa napíše na tabuľu. V prípade, že žiaci majú veľký jazykový handicap, môže byť ďalšou možnosťou práca so slovníkom. Variácií tejto metódy je naozaj veľa. Čo sa týka pojmu internet, žiaci reagovali spontánne, pretože je to téma, ktorá ich oslovila.

Možnosť ako pripraviť slovnú zásobu k téme je veľa. Ja som k téme „Bezpečne na internete“ vybrala krátke texty, ktoré obsahujú množstvo novej slovnej zásoby (Príloha 1). Zároveň je to slovná zásoba, ktorej je možné pomerne ľahko porozumieť, napríklad: Profileseite, Kontaktliste, Mailsystem atď. Úlohou žiakov je prečítať tieto texty a uhádnuť, aké výrazy tam patria. Aj v tejto fáze pracujeme spoločne celá skupina. Na uľahčenie práce som pridala aj ďalšie výrazy k téme internet, medzi ktoré som zamiešala aj riešenie. Pri spoločnej práci som zamerala ich pozornosť na nosné výrazy, ktoré mali podčiarknuť. V texte ide o charakteristiku sociálnej siete, blogu, live komunikácie a googlu. Po vyriešení úlohy mali žiaci v ďalšej časti pracovať aj v písomnej forme s relevantnými výrazmi – úloha 3. Žiaci pracujú individuálne, tvoria vety, následne ich nahlas čítajú pred celou skupinou.

Zurück zum Brainstorming (nosná časť hodiny)

Seht euch das Brainstorming noch mal an und fügt ein Plus oder Minus zu den Begriffen hinzu, je nach dem, ob es für euch etwas Positives oder Negatives bedeutet. Gibt es da etwas Negatives?

1. Welche Gefahren und Risiken sind mit dem Internet verbunden?

Obrázok 1 Brainstorming - Riziká a nebezpečenstvá

Prameň: vlastný návrh

Skúsenosť: V ďalšej časti hodiny sa vrátíme k úvodnému brainstormingu, ktorý je na tabuli. Žiaci si majú pozrieť vo svojom zošite obrázok brainstormingu s výrazmi a priradiť k nim znak plus/mínus podľa toho, či to pre nich osobne znamená niečo pozitívne alebo negatívne. Skutočnosť, že žiaci majú pridávať k pojmom osobné emocionálne obsahy, pozitívne vplýva na ďalšie osvojovanie si lexiky. Táto úloha prispieva aj k ďalšej identifikácii sa s témou. V prípade pojmu internet jednoznačne

prevažovali plusy a prevládala zhoda v ich hodnotení, ktoré sme zaznačili na tabuľu. Na záver som ešte dokreslila usmievajúceho sa smajlíka do stredu obrázka.

Potom som prešla už konkrétne k téme „Bezpečne na internete“. Ak žiaci v predchádzajúcej časti žiaci spomínali aj negatívne javy v súvislosti s internetom (u mňa áno), tak je veľmi dôležité, aby učiteľ využil a nadviazal na „materiál“, ktorý vytvorili žiaci. Potom som pokračovala znovu motívom z brainstormingu ale so smutným smajlíkom. Pojem bol znova internet, ale už jeho tienisté stránky. Žiaci znova pracovali tak ako v úvodnej časti spolu a voľne formulovali asociácie.

Der Film: Wo ist Klaus (záver)

Ďalšou úlohou bolo rozdeliť tieto pojmy do troch skupín - nebezpečný obsah – nebezpečné správanie a nebezpečný software. Táto fáza je už zameraná na obsah, na tému nie na jazyk. Celá skupina sa pokúša sformulovať jednoduché odpovede na tieto otázky:

1. Teilt es in drei Gruppen: Inhalt – Verhalten – Software. Was ist ein gefährlicher Inhalt? Was kann ein gefährliches Verhalten im Internet sein? Was ist gefährliche Software?
2. Ein gefährlicher Inhalt – Film: Wo ist Klaus?
http://www.youtube.com/watch?v=iAOeS6jz_OI

Na záver tejto hodiny som vybrala krátke video: „Wo ist Klaus?“, ktoré veľmi výstižne a vtipne dotvára pojem nebezpečný obsah. Ide o krátky minútu trvajúci televízny spot, ktorý vyrobili v Nemecku. Na stránkach: „www.klicksafe.de“ je aj v iných jazykových mutáciách, okrem iného aj v českej. Video získalo mnoho ocenení a bolo súčasťou osvetovej kampane o bezpečnosti na internete pre deti a mladých ľudí vo viacerých krajinách Európy. Video sa nachádza na stránkach you tube.

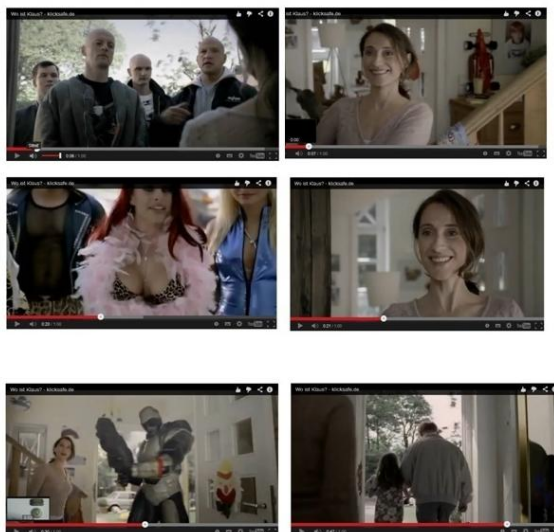
Tento krátky spot predstavuje štyri problémové oblasti: pravicový extrémizmus, pornografiu, násilné počítačové hry a pedofíliu. Vo videu otvára vchodové dvere v rodinnom dome mladá, príjemne pôsobiaca a zdvorilá matka, ktorá bez mihnutia oka púšťa dnu podozrivé indivíduá, ktoré chcú navštíviť jej syna Klauusa. Ukazuje cestu k synovi pravicovým extrémistom, vyzývavo oblečeným indivíduám občas neurčitého pohlavia a strieľajúcemu robotovi. Na záver ešte nechá odísť svoju malú dcéru s nechutne úlisným chlapom.

Spot je provokujúci, vizuálne a obsahovo veľmi zaujímavý a rozhodne žiakov upútal. Žiaci hneď identifikovali nebezpečné obsahy, ktoré toto video obsahovalo. Čo sa týkalo výrazov v nemeckom jazyku, šlo o internacionálne slová, ale úplne postačoval aj jednoduchý opis pomocou vzťahných viet.

Lösung: Rechtsextremismus, Porno, gewalttätige Computerspiele und Pädophile

Seht euch den Film an und beantwortet die Fragen:

- Wem ist die Werbung gewidmet?.....
- Was sagt die Werbung?
- Welche Gefahren symbolisieren diese Leute?

Obrázok 2 Wo ist Klaus
 Prameň: http://www.youtube.com/watch?v=iAOeS6jz_OI

- Wie reagiert die Mutter?

3.2 Druhý blok: Nebezpečenstvá a riziká

1. Práca s krátkym textom - oboznámenie sa s pojmami cybermobbing a cybergrooming
2. Premietnutie filmu bez prerušenia
3. Premietnutie filmu s prerušením
4. Práca s pracovnými listami – rôzne druhy úloh
5. Rozbor filmu a diskusia
6. Formulovanie ponaučení k problematike rizikového správania na internete

Pomôcky: krátke texty a úlohy (Príloha 2), hraný film: „Cyber mobbing – der Film“ a krátky film: „Freundinnen“, počítač, projekcia, pripojenie na internet

Sociálne formy: frontálna a individuálna práca

Hlavným **cieľom** tohto bloku v afektívnej oblasti je oboznámenie sa s nástrahami internetu, ktoré číhajú na mladých ľudí. Žiaci sa stretávajú s pojmami ako kyberšikana, sexuálne obťažovanie mladistvých prostredníctvom siete a falošná identita. Je to cieľ z prierezovej témy mediálna výchova. V afektívnej oblasti sa rozvíja schopnosť žiaka vcítiť sa do emocionálneho rozpoloženia iného človeka. Blok pozostával z troch vyučovacích hodín

Čo sa týka komunikatívnych zručností ide o osvojovanie si novej slovnej zásoby, počúvanie s porozumením, schopnosť zachytiť a porozumieť vo filme hlavnú myšlienku,

rozlíšiť podstatné informácie od tých menej dôležitých, porozumieť názorom, postojom a pocitom postáv. Žiaci počúvajú a pracujú s autentickým jazykovým prejavom, vo filme o cybermobbingu so špecifickým jazykom mladých. V ďalšej časti pri práci s úlohami ide o to, aby žiaci dokázali vyhľadať relevantné informácie a využiť ich vo svojom písomnom prejave. V ústnom prejave ide o spôsobilosť reagovať na príbeh a schopnosť prejaviť city. Na záver majú žiaci vedieť napísať súvislý text, zhrnujúci obsah filmu o cybermobbingu. Pri kratšom filme o cybergroomingu je dôraz na schopnosti žiaka vyjadriť svoj názor a argumentovať.

Arbeitsblatt 2 (úvod)

Skúsenosť: Na úvod hodiny sa žiaci zoznámia s pojmami ako kyberšikana, sexuálne obťažovanie detí a mladistvých a krádež identity alebo falošná identita. S výrazom kyberšikana a falošná identita sa už stretli, vedia ich jednoduchým spôsobom opísať. Cybergrooming ako jav poznali ale ako pojem nie, preto sme pokračovali s krátkymi textami - úloha 1 (Príloha 2). Najprv priradovali jednotlivé výrazy opísaným javom. Potom sme sa venovali slovnej zásobe v textoch, ktoré obsahovali viacero nových výrazov súvisiacich s témou. Žiaci majú podčiarknuť ťažiskové pojmy a následne vypísať podstatné mená a slovesá, ktoré súvisia s daným pojmom (Identitätsdiebstahl: Name, Opfer, Betrugereien, belästigen, beleidigen, betrügen.), poprípade ich odvodeniny. Na záver sa žiaci pokúsia sformulovať zjednodušené charakteristiky týchto javov. Bei Cybergrooming geht es um ... Ide o to, aby to vedeli charakterizovať vlastnými slovami.

Film: Cyber Mobbing – der Film (nosná časť bloku hodín)

1. Film: Cyber Mobbing – der Film <http://www.youtube.com/watch?v=gihJX4v10vc>
Dĺžka: 19.30

Skúsenosť: Tento hraný film sa venuje problematike kyberšikany medzi mladými ľuďmi a bol vyrobený na zákazku Krajinského centra pre médiá v Badensku – Württembergsku v roku 2012. Film odporúčam použiť na vyučovaní z mnohých dôvodov. Obsahom aj formou je určený pre mládež na strednej škole. Ide o hraný film s dejovou líniou, ktorá je pochopiteľná aj vtedy, keď žiaci nie sú jazykovo veľmi zdatní. Myslím, že by sa ten film dal využiť už pri úrovni A2. Jednotlivé scény vo filme sú veľmi jasne rozpracované čo sa týka obrazu aj čo sa týka slova, pričom filmový jazyk sa výrazne podieľa na tom, aby žiaci hlavnú myšlienku pochopili. Film sa dá nájsť na stránkach you tube. Trvá necelých dvadsať minút, čo je výhodný čas aj vzhľadom na dĺžku vyučovacích hodín. Moja skúsenosť bola taká, že som na film a na úlohy k nemu potrebovala tri vyučovacie hodiny (žiaci ho videli dvakrát, pričom druhý krát s prestávkami).

Špecifikom školy a vyučovania nemeckého jazyka na škole, kde pracujem je to, že denne majú žiaci prvého ročníka 3-5 vyučovacích hodín nemčiny, čo je nespornou výhodou pri takýchto konceptoch. To umožňuje učiteľovi využiť podnety, ktoré žiakov oslovia viac. Film je vždy veľmi vd'áčnym materiálom na ďalšie spracovanie a u žiakov sa teší veľkej obľube.

Námet filmu: Hlavné hrdinky Mara a Laura vo filme: „Cyber mobbing – der Film“ sú 14 ročné gymnazistky a zároveň najlepšie priateľky. Sú zhruba rovesníčky mojich žiakov – prvákov na gymnáziu. Sú to osoby, s ktorými sa môžu žiaci ľahko identifikovať. Jadro

filmu tvorí príbeh, film však zároveň obsahuje aj komentáre postáv - dievčat a Larsa, tak ako je to typické pre hrané dokumenty, ktoré majú za úlohu zrekonštruovať nejakú udalosť. Komentáre týchto osôb majú predstaviť, ako videli a prežívali celú situáciu oni, dokresliť ich vnútorné rozpoloženie. Postavy sa vyjadrujú aj k internetu - čo pre nich internet znamená (Mara a Laura), k tomu ako riešiť daný problém (Laura), alebo čo si o danej situácii myslia (Lars). Celý film ešte dopĺňa sprievodný komentátor, ktorý uvádza a spája jednotlivé scény.

Čo sa týka jazykovej náročnosti, film bol pravdepodobne vyrobený pre nejakú osvetovú kampaň alebo na didaktické účely v cieľovej krajine, teda ide o autentický živý jazyk. Napriek tomu s porozumením hlavných myšlienok nebol problém, pretože ako som už spomínala, výrazne podpornú funkciu tu mal filmový jazyk.

Stručný dej: Mara a Laura sú bežné 14 ročné študentky, ktoré majú svoje záujmy a kamarátov. K tomuto veku patria aj prvé lásky. Laure sa už dlhší čas veľmi páči jeden z najväčších idolov školy Lars. Laura to však nechce priznať, je veľmi hanblivá a neodváži sa Larsovi naznačiť svoj záujem. Hoci ju kamarátky povzbudzujú, Laura nemá odvahu k prvému kroku.

Jej najlepšia kamarátka Mara vymyslí, ako dodať Laure odvahy a sebavedomia osloviť Larsa. Mara vytvorí na sociálnej sieti nový falošný profil, kde sa predstaví ako Lars a ponúkne Laure priateľstvo prostredníctvom tejto siete. Laura sa okamžite „chytí“ a začne s „Larsom“ chatovať. Je nadšená.

Po niekoľkých dňoch a hodinách spoločného chatovania Laura naberie odvahu a osloví Larsa aj v reále, na školskom dvore. Samozrejme nasleduje katastrofa, Lars ju dosť nevyberavým spôsobom odmietne uprostred množstva spolužiakov a okrem toho jeden z Larsových kamarátov Lauru v tejto veľmi trápnej situácii nafilmuje na mobil a video dá na sieť.

Obrázok 3 Laura auf dem Video

Prameň: <http://www.youtube.com/watch?v=gihJX4v10vc>

Laura je veľmi nešťastná. Mara ako najlepšia kamarátka sa jej prizná, že to bola ona, ktorá sa vydávala za Larsa a chcela jej len pomôcť. Nasleduje hádka, Laura nechce o nej ani počuť. Doma Laura všetko povie rodičom, ktorí kontaktujú svojho advokáta. Video sa stiahne zo siete a chlapec, ktorý ho na webe zverejnil, sa musí za to zodpovedať. Situácia sa upokojí, ale problém nekončí.

Na scénu nastupuje Jenny, ich spolužiačka, ktorá má ešte s Marou nevyrovnané účty. Využije situáciu a nahovorí Lauru na to, aby sa pomstila. Mara musí vedieť, aké to je, byť znemožnená pred celou školou. Samozrejme „kamarátka“ Jenny žiadne dobré pohnútky nemá, presvedčí Lauru, aby nafilmovala Maru nahú v sprche na mobil. Neskôr to Laura zavesí na sieť. Škandál je na svete, Mara je terčom posmechu celej školy. Film nemá moralizujúci záver, ostáva otvorený a ponúka možnosť na jeho ďalšie spracovanie na vyučovaní. Ja som ho okrem iného využila aj ako podnet pre diskusiu.

Obrázok 4 Mara

Prameň: <http://www.youtube.com/watch?v=gihJX4v10vc>

Skúsenosť: Film som premietla najprv celý bez prerušenia, aby žiaci pochopili hlavnú dejovú líniu. Podľa názvu vedia, o akú tému ide. Zatiaľ nemajú úlohu, v tejto fáze sa majú zamerať na film, jazyková stránka je v pozadí. Po filme je ich úlohou napísať jednoduchú dejovú osnovu. Ide o globálne porozumenie. Môžu sa využiť rôzne sociálne formy, ja som to robila frontálne, pracovali sme spolu a vety sme zapisovali na tabuľu. Mali napísať maximálne 10 viet. Potom nasledovala druhá časť.

Žiaci si pozreli film s prerušovaním, pričom sa už mali sústrediť na detailnejšie informácie vo filme. V tejto časti hodiny bol dôraz na jazykovej stránke. Žiaci mali po vzhliadnutí asi 2-minútového úseku filmu odpovedať na otázky v pracovnom liste (Príloha 3), ktoré dostali do ruky. Ide väčšinou o úlohy s výberom odpovede áno/nie, ktorých cieľom je overenie miery porozumenia jednotlivých scén. Zároveň má tento pracovný list s úlohami aj ďalšiu funkciu. Úlohy, ktoré sa na materiáli nachádzajú, majú prispieť k lepšiemu porozumeniu slovnej zásoby použitej vo filme. Úlohy som formulovala použitím tých istých alebo veľmi podobných slovných výrazov, tak ako ich mali možnosť počuť (a vidieť) vo filme. Takto mali žiaci možnosť si mnohé výrazy vypočítať a následne prečítať v písanej podobe.

Rozdelenie filmu na scény a úlohy k jednotlivým scénam:

V prvej časti (Vorstellung) ide len o jednoduché možnosti áno/nie. V ďalších častiach (Laura ist verliebt a Klappt doch) som pridala aj niekoľko otvorených úloh, kde sa majú žiaci zamerať už na detaily. Tie sú naznačené bodkami. „Ein Mädchen in der Clique sagt zu Laura: „Geh doch zu ihm und sag, dass (du ihn cool findest)“. Alebo otvorene formulovaná úloha s otázkami Was? alebo Warum?

V pracovnom liste (Príloha 3) som si vyznačila, v akom čase mám film zastaviť, aby mohli žiaci plniť úlohy. Pretože film je aj čo sa týka deja a aj čo sa týka jazyka a slovnej zásoby pomerne nabitý, vybrala som asi dvojminútové intervaly, ktoré zodpovedajú

striedaniu scén. Pri takomto relatívne krátkom intervale sa žiaci dokážu sústrediť naozaj intenzívne a miestami náročný komunikačný prejav sú schopní pomerne dobre zachytiť. Zároveň pri takomto podrobnom priebežnom sumarizovaní videného a počutého nemôžu stratiť nič.

Ako som už spomínala, úlohy v zásade slúžia aj ako sumár deja. V časti: „Auf dem Schulhof“ ide aj o úlohy áno/nie, ale pozornosť som tu zamerala na jazykový prejav typický pre mladých ľudí. „Hast du Bock auf ein Date?“ Žiaci postupne dedukovali zo situácie, z kontextu, pomocou bola aj angličtina, ktorá výrazne ovplyvňuje jazyk nemeckej mládeže. „Ich hoffe, dass sie das checkt“. V druhej úlohe mali napísať, ako reagoval Lars na Laurin návrh, aby išli spolu do kina. Išlo o priame odmietnutie viacerými spôsobmi:

- Du bist nicht mein Typ.
- Du bist eine der letzten, mit der ich
- Ich habe was Besseres zu tun, als ...
- nepriamo: Sie hat mich echt genervt.

Žiaci sami vycítili, že tieto otvorené odmietnutia boli naozaj necitlivé.

V nasledujúcej scéne ide o emocionálne vyhrotené vyjadrenia odmietnutia druhej osoby:

- Das ist wohl doch nicht dein Ernst!
- Hau ab!
- Verpiss dich!

Žiaci túto úlohu neporozumeli, respektíve výrazy nepoznali, takže som využila možnosť, ktorú prehrávanie filmu umožňuje a daný úsek som prehrala znovu. Zvukovo výrazy zachytili, takže ja som ich potom napísala na tabuľu. Pretože expresívnosť týchto výrazov je rozdielna a stupňujúca sa, napísala som ich na tabuľu v poradí od miernejších ako je „Das ist doch nicht dein Ernst! cez ostrejšie: Hau ab! až po vulgárny výraz: Verpiss dich! Žiaci si majú uvedomiť skutočnosť, že tak ako v materinskom tak aj v nemeckom jazyku existujú slová emocionálne neutrálne ale aj slová citovo podfarbené. Podľa situácie a kontextu ich treba potom vedieť v cudzom jazyku diferencovať a adekvátne použiť.

V VII. časti - Jenny (Príloha 3) majú žiaci aktívne využiť túto lexiku na to, aby zastavili Jenny. Ak žiaci dokážu odlíšiť, aká „kamarátka“ Jenny vlastne je a na čo v skutočnosti Lauru nahovára, tak vedia vybrať adekvátne možnosti.

V VI. časti - Siet' žiaci pokračujú riešením zatvorených úloh alebo úloh s jednoslovným riešením, ktorých cieľom je porozumenie filmu predovšetkým po jazykovej a následne po obsahovej stránke. Pri riešení úloh sa otvárajú aj ďalšie obsahy a to otázka ako riešiť situáciu, ak by sa niekomu kyberšikana diala. (Pozri úloha 8).

- Welche Möglichkeiten hat man in einer solchen Situation?
- Was mache ich?

Dá sa tu upozorniť na ďalšie možné kroky ako postupovať: povedať rodičom, osloviť právnika, kontaktovať prevádzkovateľa stránok, aby predmetné video stiahol, upozorniť autora nevhodného videa, že koná protizákonne.

Súčasťou prierezovej témy mediálna výchova je aj upovedomenie žiakov o protizákonnosti takého konania. Ak niekto zverejní proti vôli druhej osoby o tejto osobe akékoľvek znevažujúce obsahy v slovnej alebo obrazovej podobe, porušuje zákon a ide o trestný čin. Žiaci si majú byť vedomí tejto skutočnosti a niekedy aj nedomyšlené nápady alebo študentské recesie môžu mať neveselé následky. Argument: „Ved' ja som len zverejnil, to čo sa naozaj stalo, alebo čo všetci vedia.“ neobstojí. Ani alibistická odpoveď: „Ja som to nevedel...“.

Zvlášť treba upozorniť na úlohu 7. Bolo veľmi správne, že sa Laura rozhodla povedať o tejto nepríjemnosti rodičom. Autori filmu to vložili do úst Laury: „Ich habe etwas daraus gelernt.“

V poslednej 8. úlohe mali žiaci zhrnúť a sformulovať postupy a možnosti riešenia takejto situácie. Žiaci najprv pracovali sami a v podstate vyberali informácie z pracovného listu. Tie si zapísali do svojich papierov, zároveň som ja napísala na tabuľu nadpis: „Was mache ich?“ Túto úlohu som už personifikovala, to znamená, že sa mení uhol pohľadu a žiak má formulovať odpovede v 1. osobe. Človek nemusí ostať v pozícii bezmocnej obete, ale zisťuje, že má možnosť to aktívne riešiť.

Keď sme možnosti ako postupovať zapísali na tabuľu, ukázalo sa, že existuje viacej alternatív ako v nešťastnej situácii konať. Čo sa týka formulovania týchto riešení, stačilo ak to žiaci vyjadrili vo vetách: „Man soll“ pričom znova využili slovnú zásobu z cvičenia. Úlohy 5. - 8. majú výrazne výchovný aspekt. Ide o schopnosť rozpoznať kriminálne správanie na sieti, jeho netolerovanie a možnosti riešenia.

V predposlednom odseku (Jenny) ide znovu o zmiešané úlohy. Časť úloh má za cieľ jazyk – porozumenie výrazov: eine Rechnung offen haben alebo jemanden bloßstellen. V 7. úlohe VII. časti - Jenny dostanú žiaci možnosť zvrátiť dej tým, že zastavia Jenny. Ich úlohou je vybrať jeden z výrazov z už spomínanej časti (Freundinnen) primerane situácii. V tomto bode sme so žiakmi diskutovali o tom, že tu bol ešte čas veci zachrániť. Ďalšia úloha znela, aby porovnali úmysly Mary a Laury. Obidve konali nesprávne ale s rôznymi pohnútkami.

Pri úlohe „Jenny filmt Mara beim Duschen“ som pozornosť žiakov zamerala na skutočnosť, že hoci iniciátorkou pomsty bola Jenny, na mobil ju natočila a na webe video zverejnila Laura. Z právneho hľadiska bola teda jednoznačne vinná. V tejto súvislosti by bol určite priťažujúcou skutočnosťou aj fakt, že sa sama už v takejto situácii ocitla a vedela, že je to protiprávne konanie (rodičia kontaktovali právniku). Žiakov treba upozorniť na uvedomenie si zodpovednosti za svoje rozhodnutia a kroky – ako som už spomínala, žiak má rozpoznať nesprávne konanie a podľa toho sa má rozhodnúť.

Film je podľa môjho názoru dobre koncipovaný aj z toho hľadiska, že z obetí sa môžu veľmi rýchlo stať páchatelia. V tomto zmysle sú postavy Mary a Laury vo filme veľmi dobre stvárnené. Na prvý pohľad sú to milé, bezstarostné študentky, akých je väčšina kdekoľvek na svete, a ktoré by nikto s porušovaním zákonov nespájal. Postavy nie sú čierne-biele a žiaci sa s nimi môžu ľahko stotožniť.

V poslednej časti (Abfindung) majú žiaci priradiť k jednotlivým vyjadreniam mená a potom s touto slovnou zásobou pracujú ďalej. Ide o moment rozhodnutia, kedy je video

už zhotovené, ale ešte ho nezavesili na sieť. Laura váha, ale Jenny je neúprosná a tlačí na ňu. Úlohou žiakov je vytvoriť vo dvojiciach rozhovor medzi Laurou a Jenny tak, aby využili vety v pracovnom liste. Druhá strana má vedieť vyjadriť svoj názor, svoj nesúhlas s daným nápadom, vysloviť protiargumenty. Výsledkom tohto rozhovoru má byť rozhodnutie Laury nezverejniť video na internete. Ešte pred záverečným rozhovorom, ktorý zároveň symbolizuje možnosť človeka rozhodnúť sa sám a potom niesť následky, som zastavila film pár sekúnd pred koncom.

Posledná scéna: Mara kráča po školskej chodbe, vzbudzuje pozornosť. Ako sa cíti? Okrem právnych následkov je ďalším aspektom ľudské hľadisko, ktoré má takisto svoj veľký význam. Spolucítenie je veľkou ľudskou kvalitou a jej rozvoj môže byť súčasťou témy „Bezpečne na internete“ aj na hodinách nemeckého jazyka.

Odporúčam si film premietnuť dvakrát, pretože film ponúka množstvo podnetov na ďalšie úlohy, diskusiu, na jeho ďalšie spracovanie. Jednou z alternatív, vzhľadom na časovú náročnosť, je zadanie vypracovať úlohy za domácu úlohu. Žiaci majú možnosť si film a jednotlivé sekvencie podľa vlastného uváženia opakovane prehrať. Jednotlivé časové úseky majú pritom v pracovnom liste vyznačené. Na následnej hodine sa už môžu zaoberať jednotlivými úlohami.

Inou možnosťou je vymeniť poradie a najprv sa zamerať na jazyk a potom si pozrieť film ako celok. Záleží od učiteľa na čo by chcel klásť väčší dôraz, či na mediálnu výchovu alebo na jazyk. Ja som začala najprv tým, že film si pozreli celý a potom sme sa zamerali na detaily. Celkový dojem z filmu sa trochu „rozbil“, pretože som ho využila na účely vyučovania, napriek tomu sa u žiakov stretol s veľkým ohlasom a spontánne začali reagovať na túto tému tým, čo oni počuli alebo vedeli o kyberšikanе. Téma ich rozhodne zaujala. Ak nejaký podnet na vyučovaní vyvolá u žiakov ohlas a oni začnú sami reagovať, vždy im ten priestor poskytnem. Jediným obmedzením je, že sa majú vyjadriť v cudzom jazyku. Len v menšej miere venujem vtedy pozornosť forme, to znamená gramatike.

Domáca úloha bola prerozprávanie obsahu filmu. Žiakov som zámerne nasmerovala na využitie slovnej zásoby z pracovných listov. Ak žiaci povyberali správne odpovede, nesprávne len preformulovali a vety jednoducho pospájali, tak výsledkom bol štylisticky náročný ale počtom chýb relatívne veľmi dobre zvládnutý, podrobne opísaný dej filmu. Žiaci takýmto spôsobom aplikovali získanú slovnú zásobu a nové jazykové štruktúry v písomnej forme. Na pracovných listoch mali uvedený zdroj a internetovú adresu, kde som film našla a bolo len na nich, či si ten film pozrú doma znovu.

Na úplný záver mali ešte zhrnúť ponaučenie, čo sa z filmu a následného rozboru a diskusie vyplynulo.

Die Lehre ist:

.....
.....

Na záver som sa zaoberala témou cybergrooming – teda sexuálne obťažovanie mladistvých prostredníctvom siete.

Film: Beste Freundinnen Dĺžka: 3.20 (záver bloku hodín)

Adresa: <http://www.youtube.com/watch?v=XGA6WimcEmA>

1. Premietnutie krátkeho filmu
2. Vyjadrenie názoru k problému s využitím slovnej zásoby, ktorú majú k dispozícii.
3. Vyjadrenie hodnotiaceho postoja – diskusia

Čas: 10-15 minút

Sociálne formy: frontálna práca

Tomuto filmu som už nevenovala toľko času a priestoru ako tomu predchádzajúcemu. Film má predovšetkým podnietiť žiakov k diskusii. Žiaci majú nielen vyjadriť svoj postoj ale aj ho zdôvodniť. Video sa môže umiestniť na záver vyučovacej hodiny, ktoré sa zameriavajú napríklad na produktívne činnosti ako je písanie alebo práca s textom ako obmena činnosti.

Ciele využitia tohto videa na vyučovacej hodine som už spomínala. V afektívnej oblasti je to oboznámenie sa žiakov a s nástrahami internetu, ktoré na nich číhajú. Žiaci sa stretávajú s pojmom cybergrooming – zvädzanie, sexuálne obťažovanie mladistvých prostredníctvom siete. Sú to témy z prierezovej témy mediálna výchova. V oblasti výchovy ide hlavne o rozpoznanie potenciálnej hrozby a následné správanie, ktoré mladého človeka neprivedie do nebezpečnej situácie.

Čo sa týka komunikatívnych zručností ide o osvojovanie si novej slovnej zásoby, počúvanie s porozumením. Aj tu sa učiaci sa stretávajú s autentickým jazykovým prejavom. V ústnom prejave ide o spôsobilosť reagovať na podnet a príbeh a schopnosť prejavovať city. Pri tomto filme o cybergroomingu je hlavný dôraz na schopnosti žiaka vyjadriť svoj názor a argumentovať.

Samotný film je pomerne krátky, len niečo cez 3 minúty. Film poukazuje na problém, na čo by mal dávať pozor mladý človek, ktorý sa chce offline stretnúť s človekom, ktorého spoznal online. Ide predovšetkým o prevenciu. Viac sa dá nájsť na stránkach: <http://www.schuetzt-endlich-unsere-kinder.de/> Tento film je súčasťou projektu: „Schützt endlich unsere Kinder!“ a iniciovala ho nemecká stanica RTL2. Musím podotknúť, že pri práci na tejto téme som sa stretla s ohromným množstvom výborného materiálu k téme „Bezpečne na internete“, ktoré boli dokonca viac alebo menej didakticky upravené (pre cieľovú krajinu). Nie je v mojich silách, aby som všetky tie materiály spracovala na vyučovanie nemeckého jazyka. Na stránkach k tomuto projektu sú avizované hotové pracovné materiály pre učiteľov, ktoré sú zadarmo k stiahnutiu.

Film predstavuje dve dievčatá, ktoré tak ako mnohí mladí využívajú sociálne siete a vedia o tom, že kontaktovať sa na sieti s podozrivými typmi je nebezpečné a nikdy to nerobia. Iné je, keď ich oslovia ich rovesníci, s ktorými sa zoznámili cez niekoľko známych, a s ktorými si na fórach výborne rozumejú. Dohodnú sa na stretnutí na rušnom mieste. Chlapci vyzerajú tak, ako sa na sieti prezentovali a dievčatám sa páčia čoraz viac. Zvrat nastáva, keď ich chlapci pozvú, aby išli navštíviť tetu jedného z nich do súkromného bytu. Tu film končí.

Žiaci v triede sa majú rozhodnúť, či majú dievčatá ísť na návštevu alebo nie. Úlohou žiakov je zároveň zdôvodniť svoje stanovisko. Vyberajú zo slovnej zásoby:

- Ich finde,
- Ich halte ihre Entscheidung für,
- Ich würde sagen,
- Ich (persönlich)meine
- Ich kann (nicht) zustimmen.....,
- Ich bin überzeugt davon, dass,
- Meiner Meinung nach,
- Ich bin (nicht ganz) sicher, ob

Skúsenosť: Po vzhliadnutí filmu dostali žiaci túto slovnú zásobu na malom papieri, poprípade ju môže učiteľ napísať na tabuľu. Keď sme si film pozreli, žiaci na otázku, či majú ísť dievčatá do cudzieho bytu s neznámymi chlapcami jednoznačne odpovedali, že nie.

Potom sme spoločne ústne film zhrnuli a situáciu rozobrali. Na tabuľu som na jednu časť nakreslila veselého smajlíka, ktorý znamenal, že faktor je v poriadku (boli to rovesníci, dovtedy neklamali – naživo boli takí ako sa predtým prezentovali, stretnutie na verejnom mieste a pod.) Na druhej strane bol smutný smajlík, ktorý znamenal nebezpečenstvo a nesprávne konanie (dievčatá odišli z rušného verejného miesta do neznámej štvrte, okolie bolo divné, rozhodli sa ísť do súkromného bytu cudzej osoby!). V argumentácii mali využiť nasledovnú slovnú zásobu:

- Ich bin nicht einverstanden,.....,
- Ich stimme nicht zu,,
- Im Gegensatz zu Ihnen.....
- Sie irren sich,
- Ausgeschlossen!.....,
- Auf keinen Fall!,
- Sie haben Unrecht.....

Moja skúsenosť bola taká, že všetci bez zaváhania vyhodnotili toto konanie ako veľmi nebezpečné. Žiaci mali vysloviť nielen stanovisko ale aj formulovať argumenty. Keďže sa skupina nedala rozdeliť na skupinu pre a proti, lebo všetci boli proti, bola som ja tá, ktorá ich provokovala svojimi postojmi. Mali vyjadrovať nesúhlas a pridať dôvod.

3.3 Tretí blok: Texty

Text: „Osobné údaje“ (úvod bloku hodín)

1. Čítanie textus porozumením
2. Práca so slovnou zásobou
3. Písanie viet v pasíve

Formy: frontálne vyučovanie, individuálna práca

Čas: 20 minút

Primárnym **cieľom** krátkeho textu „Daten“ (Príloha 4) a úloh, ktoré sú k nemu pripojené je predovšetkým poskytnúť žiakom jazykový materiál v písomnej podobe, s ktorým sa už z časti stretli na predchádzajúcich hodinách, a ktorý môžu ďalej využívať. Ide o rozšírenie a aktívne osvojenie si slovnej zásoby súvisiacej s témou - moderné komunikačné technológie, internet. Z gramatiky ide o precvičovanie aktívnych a pasívnych vetných konštrukcií.

Skúsenosť: Žiaci si na úvod prečítali krátky text aj s tromi doplneniami A, B a C (Príloha 4). Potom si prečítali tri charakteristiky dát a ich úlohou bola priradiť k jednotlivým odsekom správny pojem. Pracovali samostatne. Spoločne nahlas sme skontrolovali riešenie a pokračovali úlohou, kde mali vyhľadať v texte slovesá, ktoré súvisia s dátami. Slovesá boli priamo v texte alebo odvodené.

(eingegeben, speichern, übertragen, veröffentlichen, kopieren, nutzen, erfordern, hinterlassen, ...)

Z týchto sloviess mali vytvoriť vety v pasívnom tvare, v nasledujúcej úlohe doplniť ďalšie slovesá z textu (Príloha 4). V cvičeniach som sa zamerala na slovesá, pretože s ohľadom na plánované aktivity a ciele – čo (ne)urobiť, ako sa chrániť, bolo potrebné, aby žiaci disponovali slovnou zásobou, ktorá opisuje činnosti, teda slovesá. Až na záver sme doplnili prekladom pasáže, ktoré neboli celkom zrozumiteľné.

Ako som už spomínala hlavným cieľom týchto materiálov, ktoré som pripravila, bola práca so slovnou zásobou, teda jazykové hľadisko ale aj uvedomenie si a utriedenie faktov, ktoré sa za týmito pojmami skrývajú - osobné informácie, ktoré človek dobrovoľne zverejňuje vo svojom profile na sociálnych sieťach (A), informácie, ktoré človek zanecháva nevedomky pri surfovaní na internete (B) a prihlasovacie údaje, ktoré treba zadať na niektorých internetových stránkach, súvisiace zvyčajne s nejakou službou (C).

Čo sa týka času, tento text spolu s úlohami možno začleniť rôzne. Ja som ho zaradila v tom poradí, ako to tu prezentujem. Na ďalších hodinách žiaci aktívne tieto slovesá využívali a aj v súvislosti s evaluáciou sa ukázalo, že to bolo správne. Uvedomenie si faktov, aké všelijaké „stopy“ človek na internete zanecháva bolo aj vhodným úvodom k následnému textu: „Du stehst auf blonde Frauen, oder?“.

Ešte pred avizovaným textom však ako dôkaz, že internet nezabúda, som žiakom ukázala krátky vtipný spot: „Das Internet vergisst nichts“.

Adresa: <http://www.klicksafe.de/ueber-klicksafe/downloads/weitere-spots/watch-your-web-spot-date/> Spot trvá len 1.27 min.

Článok v časopise „Ty si na blondínky, však?“ (nosná časť bloku hodín)

1. Čítanie textu
2. Práca s pracovným listom- časť A- zatvorené úlohy
3. Práca s pracovným listom –časť B – otvorené úlohy
4. Opis obrázka
5. Diskusia
6. Vytvorenie zoznamu osobných údajov
7. Krátke ilustračné video

Sociálne formy: frontálne vyučovanie, práca vo dvojiciach a individuálna práca.

Čas: 2 vyučovacie hodiny

Materiál a technické podmienky: ofotený článok „Du stehst auf blonde Frauen, oder?“, pracovné listy s úlohami, interaktívna tabuľa (beamer) a pripojenie na internet.

Hlavným ťažiskom práce v tomto bloku hodín je práca s textom „Du stehst auf blonde Frauen, oder?“ z nemeckého časopisu Fluter, ktorý vydáva Centrála pre politické vzdelávanie v Bonne. (Príloha 5). Časopis je tematicky zameraný, je možné ho zadarmo objednať na dva roky pre celú triedu. Ďalšie informácie na stránkach: www.fluter.de. Potom nasleduje opis obrázka a na záver si pozrieme krátke ilustračné video.

Cieľom hodiny je čítanie s porozumením, rozširovanie slovnej zásoby k témam: Rodina a spoločnosť, Osobné údaje, Vzťahy medzi ľuďmi, Voľný čas a záľuby, Opis osoby a Charakterové vlastnosti človeka. Čo sa týka výchovných cieľov ide predovšetkým uvedomenie si skutočnosti, že človek nie je na sieti anonymný a že neuvážené zverejňovanie osobných dát môže mať rôzne dopady. Môže ísť o nevinné žartíky až po závažné zločiny s najhoršími následkami.

Skúsenosť: Žiaci nahlas prečítali článok „Du stehst auf blonde Frauen, oder“ (Príloha 5) a začali individuálne riešiť úlohy k textu, ktoré sú rozdelené do dvoch častí A a B.

V prvej časti ide o zatvorené úlohy s výberom odpovedí áno/nie, ktorých cieľom je jednak overenie toho, či žiaci porozumeli textu, napr. úlohy 2 a 3. V niektorých úlohách som formulovala myšlienku jednoduchšie, aby ju žiaci lepšie pochopili, čiže úloha mala skôr podpornú funkciu pri porozumení textu, napríklad úloha 1 a 5. Úloha 7 mala sumarizačnú funkciu, k čomu sme sa na záver ešte vrátili. Hlavná myšlienka tohto textu spočíva predovšetkým v upoznení na to, čo všetko o sebe človek väčšinou dobrovoľne odhaľuje ostatným ľuďom jednak vo forme faktov ako aj zverejňovaním fotografií, ktoré sú zdrojom ďalších, často veľmi osobných skutočností.

Ergänzt: JA/NEIN

Časť A

1. Das Magazin „Le Tigre“ hatte bei Google Informationen über seine Leser gesucht und gefunden.
2. Das Magazin will seinen Lesern zum Geburtstag gratulieren.
3. Michel konnte nicht schlafen, weil er eine Affäre mit einem Mädchen hatte.
4. Michel wollte die Zeitschrift vor Gericht bringen, weil sie seine ganz privaten Informationen veröffentlicht hatte.
5. Seine Chancen vor Gericht waren gering.
6. Eine unbekannte Person hat alles von ihm auf verschiedenen Internetseiten preisgegeben/verraten.
7. Die Redakteure in dem Magazin wollten ihren Lesern die Augen öffnen, was alles sie im Internet verraten.
8. Den Journalisten ist es nicht gelungen, Michels Adresse zu herausfinden.
9. Nach diesem Ereignis hat Michel sein Verhalten im Netz verändert.
10. Die persönlichsten Informationen über Michel sind jetzt im Internet nicht zu finden.

Časť B

1. Findet im Teil A die Hauptidee des Artikels.
2. Diskutiert über den Punkt 11: Die persönlichsten Informationen über Michel sind jetzt im Internet nicht mehr zu finden.
3. Was bedeuten - die persönlichsten Informationen über einen Menschen? Macht eine Liste persönlicher Informationen.
4. Wo kann man Informationen sammeln?
5. Welche Informationen liefert ein Foto?

Obrázok 5 Vorstellungsgespräch

Prameň: <http://www.netzdurchblick.de/medienkompetenz.html>

6. Und dieses?

Obrázok 6 Party

Prameň: <http://www.netzdurchblick.de/medienkompetenz.html>

V časti B ide o otvorené úlohy, ktoré majú rôzne funkcie – napríklad vyjadrenie hlavného posolstva článku - úloha 1, alebo o tvrdenie, ktoré má byť podnetom na diskusiu - úloha 2. Úloha 3 rozvíja hodinu o jazykový aj o obsahový aspekt a posúva ju ďalej.

Skúsenosť: Žiaci pracovali najprv vo dvojiciach, potom sme spoločne napísali na tabuľu zoznam osobných údajov. Žiaci mali označiť údaje, ktoré sú podľa nich veľmi chýlostivé. Robili sme to tak, že prichádzali postupne k zoznamu, ktorý bol napísaný na tabuli a dávali tam čiarky – svoje hlasy.

Poznámka: Tento spôsob rýchleho prieskumu v skupine alebo v triede robievam často a je vhodný pri viacerých témach.

Na záver majú sami stručne zhodnotiť výsledok prieskumu. Hoci je výsledok väčšinou jasný, správna formulácia je často nie ľahkou úlohou. Pri tejto téme sa žiaci zhodli na tom, že najcitlivejším údajom je podľa nich zdravotný stav. V úlohe 4 mali žiaci pouvažovať, kde všade používateľ internetu zanecháva „stopy“ - na chate, facebooku, diskusných fórach atď.

Moja skúsenosť je taká, že nikto zo žiakov neuviedol, že zdrojom informácií a často veľmi súkromných a citlivých sú práve fotky. Ich zverejňovanie je veľmi rozšírené a mladí ľudia si skutočnosť, o čom všetkom fotka informuje, vôbec neuvedomujú. Čo sa týka práce s obrázkami, tak som využila skutočnosť, že neskôr si celý spot žiaci pozrú a tak som obrázky neprefotila, ako sa to zvykne robiť, ale pri príprave som si vyznačila minútáž, v ktorých oknách sú vhodné obrázky. Zatiaľ čo žiaci pracovali na texte a úlohách, tak som pripravila obrázky na spodnú lištu a potom ich len premietla. V triede mám k dispozícii interaktívnu tabuľu a pripojenie na internet. Technicky by stačil aj beamer, prepojenie na PC a veci stiahnuté na kľúč doma.

Žiaci mali za úlohu si najprv pozrieť Obrázok 5 a vysloviť, o čom všetkom fotka podáva faktické informácie – muž, mladý (žiaci mi povedali, že starý!) s dobrým vzdelaním a prácou, ktorá nie je fyzická. Potom špekulovali o jeho charakterových vlastnostiach – namyslený, nesympatický, kariérista a pod. Podobne sme postupovali pri druhom obrázku, tam bolo menej faktických informácií ale oveľa viac skutočností svedčiacich o charaktere osoby – mladý (!), veselý, rád sa baví a okrem iného má rád alkohol. Žiaci si osobu z prvého a druhého obrázka vôbec nespojili (!). Tu som žiakov zvlášť upozornila na opomínanú skutočnosť, že fotky sú ďalším zdrojom informácií a je treba na to myslieť.

Zoznam/Liste:

1. Name
2. Alter/Geburtsdatum
3. Wohnort
4. Arbeit/Schule/Ausbildung
5. Telefon
6. E-Mail-Adresse
7. Freunde / Beziehungen
8. Fotos
9. Hobbys
10. Gesundheit
11. Schwächen

12. Weiteres:

Na záver som žiakom premietla video: „Check dein Profil bevor es andere tun“.

Zdroj: <http://www.netzdurchblick.de/medienkompetenz.html>

Čas: 1.03 min.

Tento krátky šot bol premietaný v roku 2011 v kinách v Nemecku a zameriava sa na deti, mládež a dospelých. Jeho posolstvo je „dass unser Online-Alter-Ego manchmal schneller ist als wir – und wir unsere Präsenz im Netz deshalb gut kontrollierten sollten.“ (<http://www.netzdurchblick.de/medienkompetenz.html>)

Netzdurchblick sú ďalšie stránky, ktorých cieľom je radiť deťom a mladým ľuďom vo veku od 12 do 16 rokov vo veciach internetu, či už čo sa týka spracovania obrázkov na internete, sťahovania hudby, ochrany dát,... Tieto stránky si dávajú za cieľ osloviť deti, rodičov a učiteľov v otázkach bezpečnosti na internete. Na jednej strane predstavujú kreatívne možnosti webových stránok ale aj surfovania bez rizika.

Toto video má zábavným spôsobom upozorniť na nevedomé konanie mnohých mladistvých. Mladý muž (Obrázok 5) ide na pracovný pohovor na personálne oddelenie. Vystupuje uhladene a seriózne, dodáva si sebavedomie, že pohovor zvládne a prácu získa. Pozorne kontroluje svoj zovňajšok v zrkadle a je spokojný. Vo výťahu však stretáva svoj „profil“ z nemenovanej sociálnej siete, kde zverejnil svoje fotky z bujarej oslavy len pár dní dozadu. Výraz pracovníka personálneho oddelenia hovorí za všetko...

Domáca úloha (záver)

Za domácu úlohu mali žiaci prejsť sociálne siete a vybrať si takú osobu – „obeť“, ktorá o sebe prezrádza príliš veľa. Treba povedať, že po prečítaní článku o Michelovi (Du stehst auf blonde Frauen, oder?) a po pozretí si videa, žiaci menia uhol pohľadu. Majú urobiť internetovú rešerš a pozrieť na profily svojich spolužiakov a známych kritickým okom. Potom zhodnotiť závažnosť zverejnených údajov a napísať podobný článok ako bol o Michelovi. Zadal som im rozsah cca. 150 slov.

V článku svojej „obeti“ tykajú a predhadzujú jej veci, ktoré sama dobrovoľne zverejnila na sieti. Svoj článok majú začať titulkom, ktorý by tieto osoby nepríjemne prekvapil: „Peter, tak ty neznášaš nemčinu?“ (To som sa dozvedela o jednom žiakovi z triedy, keď mali svoje domáce úlohy na ďalšej hodine čítať). Bol to výborný príklad na to, aby si žiaci uvedomili, čo činia. V nadpise mohli zverejniť tie najkontroverznejšie informácie – politické názory, neznášanlivosť voči nejakým skupinám, omamné látky a pod. Vo vekovej skupine zhruba 15-ročných išlo predovšetkým o ohováranie a menšie lži. Úloha žiakov veľmi zaujala.

Na záver som zisťovala, či sa žiaci pozreli doma na svoj profil cez iné okuliare. Všetci prikyvovali, že áno.

Výber „klúča“ ako mali žiaci vyberať osobu/spolužiaka - obeť, o ktorom budú robiť rešerš, som dlhšie zvažovala, nakoniec som výber neriadila, mohli si vybrať sami. Jediným obmedzením výberu bola podmienka, aby to bola osoba, ktorú všetci alebo aspoň väčšina v skupine poznala. To som považovala za dôležité. Žiaci totiž nevedeli, koho si doma spolužiaci našli a o kom zbierali informácie (aj z fotiek) a potom písali.

To v podstate simulovalo situáciu s internetom. Ľudia nevedia, kto si pozerá napr. ich stránky, ak ich majú málo filtrované a čo s ich informáciami robí ďalej.

Hausaufgabe: Macht eine Internetrecherche über eine Person. Hinweise:

- Sucht im Freundeskreis.
- Sammelt möglichst viele Informationen.
- Die Fotos sind auch eine Informationsquelle.
- Erstellt jetzt ein Porträt von eurem Objekt.
- Die Überschrift ist eine ganz private/schockierende Information.
- Die Liste (oben) soll helfen.

Po kontrole domácej úlohy som im premietla krátke video: „Im Internet ist man nicht immer ungestört“.

Adresa: <http://www.klicksafe.de/ueber-klicksafe/downloads/weitere-spots/watch-your-web-spot-mensa/>

Spot trvá len 0.52 minúty a je zo stránok <http://www.watchyourweb.de/>

Jedným z informačne najzaujímavejších ale jazykovo najnáročnejších bolo video: „Facebookskandal“, ktoré trvalo asi 8 min. Išlo o autentickú, jazykovo neupravenú televíznu reportáž o zisteniach, ktoré urobili nemeckí reportéri v súvislostiach s firmou Facebook.

Veľmi zjednodušene k obsahu: Reportéri zistili, že aj po domnelom vymazaní dát užívateľom tejto sociálnej siete sa žiadne vymazanie nekoná. Firma tieto dáta naďalej má. Ďalším faktom je, že na základe zmluvy medzi USA a EU majú tajné služby v USA prístup k osobným údajom obyvateľov EU, teda k všetkému, čo kedy bolo na facebook pridané. Pôvodná myšlienka uvedenia tohto videa na hodine bola, aby zachytili hlavné tézy, ale aj to bolo príliš jazykovo náročné. Keďže však žiaci prejavili záujem, video som im preložila.

Uvádzam to tu z toho dôvodu, že video sa nachádza vo vyhodnocovacej tabuľke, ktorú prezentujem na konci. Žiaci sa mali vyjadriť k všetkým použitým materiálom. Hoci jazykovo to bolo veľmi náročné, v hodnotiacej tabuľke žiaci označili zaujímavosť tohto obsahu nadpriemerne dobre.

Adresa: <http://www.youtube.com/watch?v=SJEI8Y2L-Q>

3.4 Evalvácia

Cieľom tejto záverečnej hodiny bolo predovšetkým získanie spätnej väzby od žiakov k téme: „Bezpečne na internete“. Žiaci mali ústne formulovať hlavné tézy jednotlivých použitých materiálov. Písomne (mali vyplniť tabuľku) sa vyjadrovali k hodnoteniu jednotlivých materiálov, cvičeniam a činnostiam z hľadiska cieľa - teda oboznámenia sa s rizikami vo virtuálnom svete.

Sociálne formy: frontálne vyučovanie a individuálna práca

Čas: 1 vyučovacia hodina

Materiál: Evalvačná tabuľka (Príloha 6.), všetky dovtedajšie pracovné listy a materiály.

Postup: Žiakov som oboznámila s cieľom hodiny. Na vyhodnotenie dostali do rúk evalvačné tabuľky. Najprv sme spoločne prešli jednotlivé body. Žiaci mali nahlas formulovať hlavné myšlienky, respektíve stručne opísať, o čo v danom materiáli – videu, texte alebo úlohe šlo. Niektoré veci nepoznali podľa nadpisu, bolo ich treba pripomenúť. Na to slúžili všetky materiály, ktoré dostali na predchádzajúcich hodinách.

Následne prešli k individuálnemu písomnému hodnoteniu, na ktoré mali dostatok času. Hodnotenie bolo rozdelené na obsah a na jazykovú náročnosť. Potom sme hodnotili spoločne. Zároveň som v súvislosti s hodnotením využila priestor na formulovanie zásad a záverov k prejednávanej problematike (Príloha 6). Najlepšie vety sme zapísali na tabuľu a žiaci ich zapisovali do zošitov. Malo ísť o jednoduché záverečné zhrnutie informácií, zásad a rád, ktoré sú dôležité pri využívaní internetu. Detailne sme sa týmto veciam venovali priebežne.

Skúsenosť: Fáza hodnotenia je integrálnou súčasťou procesu vzdelávania. Hodnotenie, ktoré sme realizovali na záverečnej hodine nebolo zamerané na kontrolu, ale šlo o hodnotenie jednotlivých aktivít, použitých materiálov, teda na proces. Žiaci pritom neboli objektmi hodnotenia ale jeho subjektmi, aktérmi. Táto skutočnosť je významným motivačným prvkom a pozitívne vplýva na proces učenia sa. Žiakom som vysvetlila zámer celého hodnotenia, v žiadnom prípade to nemalo mať kontrolnú funkciu. Žiaci boli oboznámení s tým, že ich hodnotenia môžu slúžiť na ďalšie upravovanie, adaptovanie a inovovanie materiálov, ktoré by som použila pre ďalšie skupiny do budúcnosti. Skutočnosť, že sa podieľali na tvorbe nového učebného materiálu ich oslovila a tak aktívne spolupracovali. Žiaci vedeli, že evalvačné tabuľky na záver pozbieram, nemali sa podpisovať a mohli ostať anonymní.

Tento materiál je pre mňa veľmi cenným zdrojom informácií, nakoľko je táto téma v podstate zatiaľ nová a nespracovaná a poznatok o tom, ako žiaci vnímali tému a materiály k nej, je pre mňa veľmi zaujímavý a inšpiratívny. Ako som už spomínala, hodnotenie bolo rozdelené na obsah a na jazykovú náročnosť.

Využitie autentických materiálov ako je okrem iného aj video, internet a podobne, je príspevkom k jazykovej a kultúrnej dimenzii vo vyučovaní cudzích jazykov a pomáha budovať interkultúrne kompetencie. Patria tu interkultúrne postoje ako je otvorenosť

a zvedavosť, vedomosť o sociálnych skupinách a schopnosť kritického hodnotenia kultúr.

Využitie takýchto materiálov je na jednej strane veľmi motivujúci prvok v procese osvojovania si cudzieho jazyka, ale má jeden veľký háčik a to je nová, miestami náročná, poprípade špecifická slovná zásoba. Žiaci zaradili väčšinu materiálov aspoň do kategórie „zrozumiteľné“, čo zodpovedalo mojím predpokladom, až na už spomínané video o facebooku.

Pri následnej diskusii sa žiaci vyjadrili, že celkovo téma bola pre nich veľmi zaujímavá, jazykovo veľmi intenzívna a náročná ale zvládnuteľná. Pri celkovom hodnotení najviac bodovali krátke spoty a videá. Samozrejme, texty sú už menej akčné, ale žiaci sa vyjadrili, že im často pomohli pri osvojovaní si slovnej zásoby a mali teda svoje opodstatnené miesto v učebných zdrojoch.

Pri formovaní záverečných zhrnutí žiaci vyjadrili množstvo zaujímavých myšlienok. Ak aspoň niektoré z nich im utkvejú v pamäti, poprípade zmenia ich správanie na sieti na zodpovednejšie správanie a oni sa stanú informovanými používateľmi, tak sa cieľ týchto aktivít naplnil.

ZÁVER

Hlavným prínosom mojej práce: "Bezpečne na internete" je rozpracovanie problematiky bezpečnosti na internete a jej zapracovanie do predmetu – nemecký jazyk. Ide o moju skúsenosť s implementáciou prierezovej témy - mediálna výchova ako prevencia online rizikového správania do edukačného procesu. Žiaci pracujú s autentickými materiálmi rôzneho druhu v cudzom - nemeckom jazyku. Okrem jazykových kompetencií získavajú aj schopnosť kritického a hodnotiaceho postoja a oboznamujú sa s nebezpečenstvami virtuálneho priestoru. Žiaci rozvíjajú svoju schopnosť rozpoznať riziká a chrániť sa.

Ako som už spomínala, táto osvedčená pedagogická skúsenosť môže byť súčasťou hodín nemeckého jazyka, môže byť samostatným projektom napríklad počas projektového týždňa alebo môže byť súčasťou voliteľného predmetu.

Čo sa týka nemeckého jazyka, išlo o rozšírenie tém: Veda a technika v službách ľudstva, Človek a spoločnosť; komunikácia a Voľný čas a záľuby. Čo sa týka spôsobilostí išlo o spôsobilosť porozumenia významu obsahu informácie, schopnosť vyjadriť svoj názor, vnímať a prejavovať city, reagovať na príbeh, zúčastniť sa na diskusii. V úlohách žiaci mali možnosť ďalej rozvíjať všetky svoje komunikačné zručnosti – počúvanie a čítanie s porozumením, ústny aj písomný prejav.

V súčasnosti sa v moderných spoločnostiach venuje veľká pozornosť problematike rizík virtuálneho priestoru a existuje veľa projektov a kampaní, ktorých cieľom je šírenie osvedčenej o bezpečnom a zodpovednom používaní internetu deťmi a mladými ľuďmi. Využitie týchto obsahom aj formou veľmi inšpiratívnych, zaujímavých spracovaných materiálov žiakov značne zaujalo a v záverečnej fáze ich hodnotili veľmi pozitívne. Ich jazykové spracovanie, didaktická úprava a adaptácia na vyučovanie nemčiny sa javilo podľa evalvačnej tabuľky takisto ako adekvátne. Žiaci celý čas pracovali s nasadením a záujmom.

Napriek tomu, že materiálov k tejto téme je veľa, nemala som pocit, že nosím drevo do lesa. Pre žiakov bolo mnoho vecí nových, myslím, že ich právne vedomie je pomerne nízke, napr. ich prekvapila skutočnosť, že znevažujúce, posmešné alebo urážlivé obsahy môžu byť trestným činom. Ďalej ich nevedomé konanie – zverejňovanie osobných dát a súkromných informácií, ktoré prestávajú byť ich súkromím alebo ako je to s fotografiami na internete a na sociálnych sieťach. Základným predpokladom úspešnej prevencie je predovšetkým dostatočná informovanosť a som presvedčená, že jedným z priestorov pre mediálnu výchovu, respektíve jej časti je využitie autentických materiálov v nemeckom jazyku.

Problematika bezpečného využívania internetu je veľmi rozsiahla a svojou prácou som ju nemohla ani zďaleka obsiahnuť. Ak však kolegov táto moja skúsenosť oslovila a materiály, ktoré predkladám, využijú na hodinách nemeckého jazyka, tak sa moja ambícia naplnila.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. BAUSCH, K.-R., CHRIST, H., KRUMM, H., :Handbuch Fremdsprachenunterricht. Tübingen und Basel: A. Francke Verlag, 2007. ISBN 978-3-8252-8043-7
2. HOLLÁ, Katarína: Mediálna výchova ako prevencia online rizikového správania. In: Pedagogické rozhľady č. 4-5, 2013.
3. LANGE, Michael: Die Schulstunde als Talkshow. Privates im Netz? In: Entscheidung im Unterricht. 1/10. Bundeszentrale für politische Bildung Bonn, 2010. ISBN 978-38389-7027-1.
4. TUREK, I.: Didaktika. Bratislava: Iura Edition, 2008. ISBN 978-80-8078-198-8.
5. WIßMANN, Constantin: Du stehst auf blonde Frauen, oder? In: Fluter, Nr.31/Sommer 2009. Bundeszentrale für politische Bildung Bonn, 2009.

Internetové zdroje

6. Klicksafe.de. (cit. 2. 3. 2014). Dostupné na www: <http://www.klicksafe.de/ueber-klicksafe/die-initiative/projektinfo/wer-ist-klicksafe/>
7. Kolektív autorov. Konceptia mediálnej výchovy v Slovenskej republike v kontexte celoživotného vzdelávania. 2009. (cit. 1.3.2014). Dostupné na www: http://www.zodpovedne.sk/download/konceptia_medialnej_vychovy_v_SR.pdf
8. Kolektív autorov. Občianske združenie eSlovensko: Príručka deti v sieti. Riziká virtuálneho priestoru a ochrana pred nimi. (cit. 1.3. 2014). Dostupné na www: http://www.rirs.iedu.sk/Dokumenty/Deti_v_sieti_web.pdf
9. Štátny vzdelávací program. Mediálna výchova. Bratislava 2011. (cit. 1.3. 2014). Dostupné na www: http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/prierezove_temy/medialna_isced1.pdf

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Was ist das?

Príloha 2 Habt ihr schon davon gehört?

Príloha 3 AB Cybermobbing-der Film

Príloha 4 Text: Daten

Príloha 5 Du stehst auf blonde Frauen, oder?

Príloha 6 Evaluationstabelle

Priloha 1 Was ist das?

1. Was ist das?

- Zentrale Elemente des sind die Profilseite und die Freundesliste. Auf der Profilseite stellt sich der Nutzer anhand persönlicher Informationen vor. Über die Kontakt- oder Freundesliste werden die Beziehungen zu anderen Mitgliedern sichtbar. Die Mitglieder können auf ihren Seiten Fotos und Videos hochladen. Sie können Kommentare auf anderen Profilseiten hinterlassen, sich Gruppen anschließen oder welche gründen. Über ein internes Mailsystem, Diskussionsforen, Chats und Statusmeldungen schicken sich die Mitglieder Nachrichten und informieren sich gegenseitig über ihre Aktivitäten. (Lange, 2010, s. 6)
- Das moderne Tagebuch ist das so genannte, in dem die Besitzer ihre Gedanken, Erlebnisse und ihr Wissen öffentlich machen. (Lange, 2010, s. 7)
- Das Prinzip der wird von genannten Messengerprogrammen wie „MSN“, „ISQ“ oder „Skype“ verfolgt. Im Unterschied zu Chat treten hier meist nur zwei Personen über Tastatur oder Mikrofon und Webcam miteinander in Kontakt. Die auf dem PC installierte Messengersoftware signalisiert, sobald Freunde online gehen. (Lange, 2010, s. 6)
- ist eine Suchmaschine eines US-amerikanischen Unternehmens. Wer was sucht und wer wo ist, weiß am besten. In wenigen Jahren entwickelte sich das Studentenprojekt zu einem der größten Medienkonzerne der Welt. (Wikipedia).

(Computerspiele, Google, Livekommunikation, soziales Netzwerk, Weblog, virtuelle Realität, Passwort)

2. Unbekannte Wörter

Wie heißt es auf Slowakisch? Schreibt einen einfachen Satz dazu:

- sichtbar sein -
e Liste (der Freunde, der Kontakte, ...)-
hochladen (Fotos, Videos,)-.....
hinterlassen (Kommentare, Nachricht,)-
öffentlich machen -
e Suchmaschine-
.....

Príloha 2 Habt ihr schon davon gehört?

1. Habt ihr schon davon gehört?

- Cybermobbing
- Cybergrooming
- Identitätsdiebstahl

2. Ergänzt:

- Bei diesem Phänomen belästigt ein Mensch unter fremden Namen in sozialen Netzwerken sein Opfer, oder man erstellt beleidigende Einträge in Foren. Schlimmere Fälle sind z. B. Warenkreditbetrügereien. ID
- Es geht um abwertende Kommentare in Gästebüchern und unter Fotos, Drohungen über E-Mail oder im Chat, die Veröffentlichung peinlicher Fotos und das Anlegen gefälschter Profile, in denen das Opfer als dumm, ungepflegt oder arrogant dargestellt wird. CM
- Bei diesem Phänomen handelt es sich um das gezielte Aufbauen falscher Identitäten durch Erwachsene, mit der Absicht in Chaträumen und Communitys Kontakt zu Kindern und Jugendlichen aufzunehmen. Ziel ist es, diese über ihre private Lebenssituation auszuhorchen oder zu versuchen, reale Treffen zu organisieren. CG

3. Formuliert eine kurze Charakteristik: Bei Cybermobbing /Cybergrooming/ Identitätsdiebstahl geht es um (Lange, 2010, s. 8)

Prüfloh 3 Arbeitsblatt: Cybermobbing – der Film

Zeit: 19.30

Adresse: <http://www.youtube.com/watch?v=gihJX4v10vc>

Kreuze an: R (richtig) oder F (falsch), beantworte die Fragen oder ergänze die Aussagen.

I.	Vorstellung	Zeit: Anfang
1.	Laura und Mara sind die besten Freundinnen.	R/F
2.	Was erfährst du über beide Mädchen?	
3.	Sie treffen sich nicht, sie kommunizieren über ICQ oder Facebook.	R/F
4.	Sie hatten nie vorher Streit.	R/F

II.	Laura ist verliebt	Zeit: 1.55
1.	Laura steht auf Lars.	R/F
2.	Lars gehört in Lauras Clique	R/F
3.	Laura erzählt überall, dass sie sich in Lars verliebt hat.	R/F
4.	Ein Mädchen in der Clique sagt zu Laura: „Geh doch zu ihm und sag einfach, dass“	
5.	Laura ist zu schüchtern, um ihren Schwarm anzusprechen.	R/F
6.	Mara will ihrer Freundin helfen.	R/F
7.	Was erstellt Mara in ihren beliebten Chat?	
8.	Mara will sich als ausgeben und mit Laura chatten.	
9.	Mara hofft, Laura verliert ihre Zurückhaltung und spricht Lars an.	R/F

III.	Klappt doch	Zeit: 4.10
1.	Laura chattet mit Lars.	R/F
2.	Sie fällt auf Maras kleine Notlüge herein.	R/F
3.	Mara hat sich gefreut, als Lars sie angeschrieben hat.	R/F
4.	Lars und Laura haben sich verabredet, dass sie sich in der Pause auf dem Schulhof treffen.	R/F
5.	Warum war Lars nicht auf dem Schulhof?	
6.	Mara macht sich lustig über Laura und spielt weiter.	R/F
7.	Mara hofft, Laura wird durch das Chat-Gespräch selbstbewusster und Lars spricht sie an.	R/F

IV.	Auf dem Schulhof	Zeit: 6.00
1.	Laura lädt Lars ins Kino ein.	R/F
2.	Was sagt Lars:	
3.	Lars war erfreut, dass Laura auf ihn steht.	R/F
4.	„Sie hat gefragt, ob ich Bock auf ein Date hätte.“ Was hat sie eigentlich gefragt?	

5.	Lars hat gehofft, dass sie das „checkt“. Was hat er gehofft?
----	---

V.	Freundinnen	Zeit: 8.00
1.	Mara sagt, sie wollte ihrer Freundin helfen.	R/F
2.	Was sagt/schreit Laura:!!!	

VI.	Netz	Zeit: 10.00
1.	Als Laura in der Schule war, hat sie mitbekommen, dass ein Video im Internet kursiert.	R/F
2.	Laura hat davon ihren Eltern erzählt.	R/F
3.	Die Eltern haben die Polizei informiert.	R/F
4.	Das Video ist aus dem Internet entfernt worden.	R/F
5.	Wer hat das Video eigentlich erstellt?	
6.	Wer das Video von Laura erstellt hat, muss sich dafür	
7.	Laura hat daraus gelernt. Es war echt gut, dass sie	
8.	Welche Möglichkeiten hat man in einer solchen Situation. Was mache ich?	

VII.	Jenny	Zeit: 11.03
1.	Laura hat eine Verabredung mit Jenny.	R/F
2.	Was steht in der SMS?	
3.	Was heißt: „Jenny hat noch eine Rechnung offen mit Mara.“	
4.	Was heißt: „Sie hat dich vor der ganzen Schule bloßgestellt.“	
5.	Jenny sagt, Laura soll sich rächen.	R/F
6.	Wie?	
7.	Hypothetisch: Laura will es nicht machen. Was sagt sie zu Jenny?	
8.	Vergleiche die Absichten von Mara und von Laura.	
9.	Jenny filmt Mara beim Duschen .	R/F
10.	Das Video wird ins Internet gestellt.	R/F

VIII.	Abfindung	Zeit: 14.00
Wer sagt das? Laura, Mara oder Jenny.		
1.		„Lassen wir sie ja ein bisschen bluten.“
2.		„Wir setzen sie ein bisschen unter Druck.“
3.		„Wir stellen das nicht wirklich ins Internet.“
4.		„Das ist ja ganz harmlos.“
5.		„Ich fände es fair, wenn dir das Gleiche passieren würde.“

Die Lehre ist:

.....

.....

.....

1. Lest:

Internetbenutzer bewegen sich in der virtuellen Welt nicht in einem geschützten Raum. Wer bewusst oder unbewusst zu freizügig mit seinen persönlichen Daten umgeht, muss mit unkalkulierbaren Folgen rechnen. Zu unterscheiden sind hier diese Daten:

A: Persönliche Informationen, die freiwillig in den Profilen der sozialen Netzwerke preisgegeben werden.

B: Daten, die unabsichtlich beim Surfen hinterlassen werden

C: Anmeldedaten, die bei der Registrierung für einen Dienst eingegeben werden und die normalerweise nur bei dem Anbieter bekannt werden

2. Ergänzt: A/ B/ C

Beim Abrufen von Internetseiten speichert der Webserver von Nutzern übertragene Daten, wie zum Beispiel die Information, welche Seiten zuvor aufgerufen wurden, welche Suchbegriffe benutzt wurden, welche Software verwendet wird und aus welchem Land der Internetnutzer stammt. In der Regel werden solche Informationen zu statistischen Zwecken gesammelt, sind aber nicht bestimmten Personen zuzuordnen. A/B/C _____

Aus Datenschutzgründen problematischer sind personalisierte Daten, die zum Beispiel für die Registrierung bei einem Internetdienst erforderlich sind oder Daten für die Gewinnspiele. Die Erlaubnis zur Weitergabe zum Beispiel für Werbezwecke lassen sich Internetanbieter oft in den allgemeinen Geschäftsbedingungen (AGB)erteilen. Es gibt jedoch auch schwarze Schafe, die sich nicht an Gesetze halten oder als ausländischer Anbieter nicht den deutschen Gesetzen unterliegen. A/B/C _____

Die privaten Daten, die Nutzer freiwillig in Profilen der Online-Communitys, in Chats und Diskussionsforen veröffentlichen, sind besonders häufig von Missbrauch betroffen. Es gibt keine technischen Möglichkeiten, die verhindern, dass diese Daten kopiert und zweckentfremdet genutzt werden. Die virtuelle Identität gerät so leicht außer Kontrolle. Selbst wenn das eigene Profil aus einem sozialen Netz entfernt wurde, können Informationen und Fotos später noch im Internet kursieren und auftauchen. A/B/C _____

(Lange, 2010, s. 8)

3. Arbeit mit dem Wortschatz.

3.1 Was kann man mit Daten machen? Findet im Text: Daten kann man
.....
.....
.....
.....

(übertragen, speichern, veröffentlichen, erfordern, kopieren, hinterlassen, nutzen, eingeben, abrufen, kursieren, auftauchen, missbrauchen)

3.2 Bildet 5 Sätze im Passiv:
.....
.....
.....
.....

3.3 Ergänzt die Verben aus dem Text. Wie sagt man das auf Slowakisch?

- mit Folgen _____
- persönliche Informationen freiwillig _____
- sich an Gesetze _____
- die privaten Daten sind von Missbrauch _____
- außer Kontrolle _____

3.4 Macht eine kurze schriftliche Zusammenfassung des Textes anhand der Sätze oben:

.....
.....
.....
.....

4 Video: Das Internet vergisst nichts

<http://www.klicksafe.de/ueber-klicksafe/downloads/weitere-spots/watch-your-web-spot-date/> (čas: 1.27)

Aufgabe: Welche privaten Informationen werden da thematisiert?

Du stehst auf blonde Frauen, oder?

Aufklärung auf die brutale Tour: Ein französisches Magazin googelt sich Porträts seiner Leser zusammen und veröffentlicht sie

Der Artikel fängt nett an. „Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag“, wünscht der Verfasser, aber schon dann wird es gruselig: „Wir dürfen doch du sagen, Michel, nicht wahr? Gewiss, du kennst uns nicht. Aber wir wissen sehr viel über dich. Du bist heterosexuell und Single. Im Frühjahr 2008 hattest du eine Geschichte mit Claudia, charmant, kleine Brüste, kurzes Haar, schöne Beine.“ Dazu druckte das Magazin Bilder: Eine Umarmung am 31. Mai, Händchenhalten am 22. Juni.

Als der 29-jährige Michel aus Mérignac seine Geschichte im Magazin „Le Tigre“ gelesen hatte, konnte er mehrere Nächte nicht schlafen. Damals entschloss er sich, gegen das Medium, das so ungeniert aus seiner Privatsphäre geplaudert hatte, zu klagen. Doch die Anwälte machten ihm wenig Hoffnung: Denn alles, was „Le Tigre“ verbreitet hatte, war zuvor von Michel selbst ins Netz gestellt worden, auf Seiten wie „Youtube“, „Facebook“ und „Flickr“. Aber erst der gedruckte Artikel hatte ihm vor Augen geführt, wie viel er von sich schon preisgegeben hatte.

Michel war nicht der einzige Leser, der im Magazin ein Porträt über sich lesen musste. Die Redakteure von „Le Tigre“ haben es sich in der Rubrik „Das Google-Porträt“ zur Aufgabe gemacht, ihre Leser für das Thema Datenschutz zu sensibilisieren – auf die brutale Tour. Bei Michel hat die Lektion auf alle Fälle gewirkt, er versuchte anschließend, im Internet so viel wie möglich von sich zu löschen. Nur eines hatten die Magazinredakteure nicht von ihm herausgefunden – seine Adresse, um ihm das Porträt per Post zu schicken. „Aber“, so schließt der Artikel, „die brauchen wir ja nicht, um dir dein Porträt zu schicken. Du kennst es ja schon, dein Leben.“

Freiwillig löschte „Le Tigre“ auf seinen Wunsch zumindest in der Online-Ausgabe die persönlichsten Dinge und anonymisierten die Handynummer. Für Michel sei es ein „heilsamer Schock“ gewesen, sagt ein Redakteur des Magazins. „Die Naivität und der Exhibitionismus vieler Menschen ist grenzenlos.“

(Wißmann, 2009, s. 13)

Priloha 6 Evaluationstabelle

Evaluationstabelle: Sicher im Internet

Material	Sprache			Inhalt		
	einfach	verständlich	sehr schwer	sehr interessant	interessant	langweilig
1. Text: Was ist das? (+Aufgaben)						
2. Video: Wo ist Klaus						
3. Cybermobbing (Film über Laura und Mara)						
Ich habe gelernt:						
4. Video: Cybergrooming						
Ich habe gelernt:						
5. Text: Daten (3 Typen)						
6. Video: Internet vergisst nichts						
7. Text: Du stehst auf blonde Frauen, oder?						
8. Check dein Profil bevor es andere tun						
Ich habe gelernt:						
9. Webrecherche zu meinem Mitschüler						
10. Video: Facebookskandal						

Das war besonders schwer, langweilig:
Das war am besten:
Ich weiß jetzt, ...
Es ist gefährlich,
Ich habe festgestellt,
Es ist strafbar,
Vorher habe ich nicht gewusst,
Ich muss aufpassen,